

 inkijk

‘Mijn taak is te duiden wat de techniek juridisch betekent’

— door Daphne van Dijk

Wat maakt een rechtsgebied bijzonder? Mirjam Elferink (51), advocaat intellectuele eigendomsrechten (IE), ICT-contracten en privacy bij Elferink & Kortier Advocaten in Enschede, biedt een inkijkje.

Toen Elferink in de jaren negentig rechten studeerde, kon ze voor het eerst e-mailen en werd het internet, zij het via trage inbelverbindingen, toegankelijk voor gebruikers. Anno 2024 is de digitale wereld onherkenbaar veranderd, wat nieuwe juridische vragen oproept. ‘Zoals bijvoorbeeld rond AI-toepassingen als ChatGPT of DALL-E. Hoe zit het met het auteursrecht van data waarmee AI wordt getraind aan de inputkant? En is de privacy gewaarborgd? Rust er auteursrecht op geschreven stukken of een kunstwerk dat de AI-robot genereert? Er worden, zeker in de Verenigde Staten, momenteel veel rechtszaken over gevoerd.’ Dichter bij huis voert Elferink ook rechtszaken over digitale ontwikkelingen. ‘Begin dit jaar schrapte de rechtbank Overijssel een boete die de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) had opgelegd aan de gemeente Enschede – mijn cliënt. De AP had dit gedaan omdat de gemeente wifisensoren had gebruikt om drukte in de binnenstad te meten. De AP was van mening dat de gemeente onrechtmatig persoonsgegevens had gebruikt. Met mijn kantoor voerde ik met succes aan dat identificatie van personen in dit geval niet mogelijk was.’

DIGITALE GEVAREN

Het advocatenwerk van Elferink is een nichemarkt. ‘Toch is het inhoudelijk veelzijdig. Ik heb zeker affiniteit met techniek, anders had ik deze specialisatie niet gekozen. Voor specifieke kennis werk ik in coproductie met ICT-technici. Mijn taak is om te duiden wat de techniek juridisch

betekent. De ene keer gaat het over de vraag wie de rechten krijgt van software die voor een bedrijf is ontwikkeld, de klant of de leverancier? De andere keer gaat het over privacyrechten en verwerking van persoonsgegevens. Dan komen er ook nog zaken voorbij die te maken hebben met het auteursrecht: van meubilair tot kleding en speelgoed. In veel zaken die ik doe, zijn deze drie rechtsgebieden nauw met elkaar verweven.’

Door haar werk als advocaat is ze extra alert op de gevaren van de digitale ontwikkelingen. ‘Ik post bewust niets meer op Facebook. Dat platform werkt nauw samen met bedrijven die zich bezighouden met gezichtsherkenning, zoals bijvoorbeeld Clearview. Dat bedrijf heeft software ontwikkeld, waarbij miljarden internetafbeeldingen (inclusief die op social media) worden gekoppeld aan een database.’

KRITISCH

‘Mijn kinderen maken overigens wel gebruik van social media. Verbieden heeft geen zin. Ik probeer ze wel te waarschuwen, zodat ze kritisch blijven nadenken over wat ze posten. En een eigen koers te blijven varen, net als mijn inspirerende overgrootmoeder Brooks-Trui. Ze was in de Tweede Wereldoorlog als weduwe actief in het verzet en bood in haar afgelegen Twentse boerderij onderdak aan onderduikers. Zij was kritisch op het systeem en liet zich door niets en niemand bang maken. Dat lijkt mij een goede houding in het (advocaten)leven.’